ପାଣ୍ଡୁରଙ୍ଗ କାଲୁ ପାଟିଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ

ଜାନୁଆରୀ 17, 2002

[କେ.ଟି. ଥୋମାସ୍ ଏବଂ ଏସ୍.ଏନ୍. ଫୁକାନ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଫୌଜଦାରୀ ଆଇନ:

ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତା, 1860 / ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1872 — ଧାରା 34, 149, 302, 307 ଓ 326/327 — ଅଭିଯୁକ୍ତ A1, A2 ଏବଂ A3 ବନ୍ଧୁକରେ ଏବଂ A4 ଓ A6 ଛୁରୀରେ ସଜ୍ଜିତ ଥିଲେ — ମୃତକଙ୍କୁ ଗୁଳି କରି ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଗୁଳିଚୋଟ ଜନିତ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ — A2 ଙ୍କ ଜେରା ସମୟରେ ବନ୍ଧୁକର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଥିଲା — ହତ୍ୟା ପାଇଁ A1, A2 ଏବଂ A3 ଙ୍କୁ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ A4 ଓ A6 ଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା — ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା A2 ଙ୍କ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମ ଏବଂ A4 ଓ A6 କୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବେ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ପହଞ୍ଚାଇବା ଅପରାଧରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା — ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ, ବନ୍ଧୁକର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବା ଏକ ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ଅଟେ — ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ, A2 ଙ୍କ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ବଜାୟ ରଖାଗଲା ଯେହେତୁ ମୃତକ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ A1 ଏବଂ A3 ସହିତ A2 ଙ୍କ ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା — A4 ଏବଂ A6 ଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଗଲା ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଛୁରୀ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆଘାତ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ହତ୍ୟା କରିବାର କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା ।

ଅଭିଯୁକ୍ତ A1 ଙ୍କର ମୃତକଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ସହ କିଛି ଜମିବାଡ଼ି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନେଇ ଶତ୍ରୁତା ଥିଲା । A1 ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଅଭିଯୁକ୍ତ A2 ରୁ A6 ଙ୍କ ସହ ଏକ ଜିପ୍‌ରେ ଯାଇ ମୃତକ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ PW2 ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଟକିଥିଲେ । A1, A2 ଏବଂ A3 ଙ୍କ ପାଖରେ ବନ୍ଧୁକ ଥିଲା ଏବଂ A4 ଓ A6 ଙ୍କ ପାଖରେ ଛୁରୀ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୃତକ ଏବଂ PW2 ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପିଛା କରି ଗୋଡ଼ାଇ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ । ଗୁଳି ବିନିମୟରେ ଉଭୟ ଗୁରୁତର ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ମୃତକଙ୍କର ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବା ବେଳେ, PW2 ଙ୍କ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚିଯାଇଥିଲା । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ A1 ଏବଂ A3 ଙ୍କୁ ଆଇପିସି ଧାରା 302 ଅଧୀନରେ, A2 ଙ୍କୁ ଧାରା 307 ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ A4 ଓ A6 ଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, A1 ଏବଂ A3 ଙ୍କ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତା ଓ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ କାଏମ ରଖିବା ସହ, A2 ଙ୍କ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ଧାରା 307 ରୁ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 149 ସହ ପଠିତ ଧାରା 302 କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ ଏବଂ A4 ଓ A6 ଙ୍କ

ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶକୁ ଓଲଟାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଇପିସି ଧାରା **149** ସହ ପଠିତ ଧାରା **326** ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, **A2, A4** ଏବଂ **A6** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ଦାୟର କରାଯାଇଛି ।

ଅପିଲକାରୀମାନେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ **PW2** ଙ୍କ ବୟାନ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଆଘାତ ସହ ସଙ୍ଗତିପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ - ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରର ସମ୍ମୁଖ ଭାଗରେ ଗୁଳିଚୋଟର ଚିହ୍ନ ଥିଲା, ପଛ ଭାଗରେ ନୁହେଁ; ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ **PW18** ଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ, ଯିଏ ବୟାନ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଅପରାଧରେ ବ୍ୟବହୃତ ବନ୍ଧୁକଟି ଅଭିଯୁକ୍ତ **A2** ଙ୍କ ଜେରା ଆଧାରରେ ମାଟି ଖୋଳି ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ **PW2** ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣ ହରାଇନଥିବାରୁ **A2** ଙ୍କୁ ଆଇପିସି ଧାରା **307** ଅଧୀନରେ ହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଅପିଲଗୁଡ଼ିକର ଫଏସଲା କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଲେ:

1.1. ପ୍ରତିକ୍ଷିପ୍ତ କ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ଭବ ଯେ, ମୃତକ ପ୍ରାଣ ହରାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଦୌଡୁଥିବା ବେଳେ ହୁଏତ ସେ ବିପଦ ସୀମାରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିପଦର ନିକଟତା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପଛକୁ ବୁଲି ଚାହିଁଥାଇପାରନ୍ତି । **PW2** କହିଥିବା କେବଳ ଏହି ତଥ୍ୟ ଯେ ମୃତକ ଆଗକୁ ଦୌଡୁଥିଲେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପଛରୁ ଗୁଳି କରିଥିଲେ, ବନ୍ଧୁକ ଚାଳନା ସମୟରେ ମୃତକଙ୍କ ସେଭଳି ପଛକୁ ବୁଲିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

1.2. ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ **PW18** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବିଷ୍କୃତ ବା ସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବନ୍ଧୁକ ନୁହେଁ । ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ **A2** ପୁରୁଣା ଘର ପଛପଟେ କାଠ ଗଦା ତଳେ ବନ୍ଧୁକଟିକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲେ । ଏହା ସେହି ସମାନ ବନ୍ଧୁକ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ **A2, PW2** ଙ୍କ ଉପରକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସହାୟତାରେ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣଟି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ।

1.3. ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, **1872** ର ଧାରା **25** ଏବଂ **26** ର ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଭାବେ ଧାରା **27** କୁ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଇଥିବା ବୟାନର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶକୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣୀୟ କରିବା, ତାହା ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିମୂଳକ ହେଉ ବା ଅଣ-ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିମୂଳକ ହେଉ । ତଥାପି, ଯଦି ଉକ୍ତ ବୟାନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କୌଣସି ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ, ତେବେ ଗ୍ରହଣୀୟତା ଉପରେ ଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହଟିଯିବ । ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ସୂଚନା ଆଧାରରେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି

ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ବା ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇପାରିବ, ଯଦି ଏପରି ଖୁଲାସା ପରେ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ ବା ପରିଣାମ ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଥାଏ । କୌଣସି ବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥାପନ ସ୍ୱତଃ ଏକ ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନରେ ପରିଣତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

1.4. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **27** ରେ ପରିକଳ୍ପିତ 'ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ' ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବିନ୍ୟାସଗତ ଅର୍ଥକୁ ନ ବୁଝି ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଏକ ପ୍ରଦତ୍ତ ମାମଲାରେ, କୌଣସି ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ତଥ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନକୁ ବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହ ସମାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁ ତଥ୍ୟ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରୂପରେଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଏହା ସହାୟକ ହୋଇପାରେ ।

ପୁଲିକୁରୀ କୋଟାୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସମ୍ରାଟ, **AIR (1947)** ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲ୍ **67,** ମାମଲା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।

ଜାଫର୍ ହୁସେନ୍ ଦସ୍ତାଗିର୍ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ, **[1969] 2 SCC 872;** *ଇରାଭଦ୍ରପ୍ପା (ଓରଫ) କୃଷ୍ଣପ୍ପା ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ,* **AIR (1970) SC 1788;** *ରଣବୀର ଯାଦବ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ,* **[1983] 2 SCC 330;** *ଶାମଶୁମ୍ କନୱର୍ ବନାମ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ,* **[1995] 4 SCC 430;** *ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଭୂପ୍ ସିଂହ,* **[1997] 10 SCC 675** ଏବଂ *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଦାମୁ,* **[2000] 5 SCC 269,** ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ସନ୍ଦର୍ଭ ଦିଆଗଲା ।

ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଛଗନଲାଲ୍ ଗଙ୍ଗାରାମ ଲାଭାର୍, **AIR (1955)** ବମ୍ବେ **1 (FB),** ମାମଲାର ସନ୍ଦର୍ଭ ଦିଆଗଲା ।

1.5. ଯେତେବେଳେ **A2** ଅନ୍ୟ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନଙ୍କ ସହ ଏକାଠି ଜିପରୁ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକାଠି ମୃତକ ଓ **PW2** ଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକାଠି ସେମାନଙ୍କ ମାରାତ୍ମକ ଅସ୍ତ୍ରରୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ **A1** ଏବଂ **A3** ଙ୍କ ସହ **A2** ଙ୍କ ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରତିଭାତ ହେଉଛି, ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁକର ଗୁଳି କେବଳ **PW2** ଙ୍କ ଶରୀର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିପାରିଥିଲା, ଯାହାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ଲେଖା ନଥିଲା । **A1** ଏବଂ **A3** ଯାହା କରିଥିଲେ, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ **A2** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶୀଦାର କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଇପିସି ଧାରା **149** ସହ ପଠିତ ଧାରା **302** ଅଧୀନରେ **A2** ଙ୍କ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ଆଇପିସି ଧାରା **34** ସହ ପଠିତ ଧାରା **302** ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା ।

1.6. ଯଦିଓ A4 ଏବଂ A6 ଙ୍କ ପାଖରେ ଛୁରୀ ଥିଲା, ସେମାନେ କିଛି ନ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ମୃତକ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଆଘାତ କରିନଥିଲେ । ସେମାନେ PW2 ଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି କରିନଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ତଥ୍ୟ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଗଲା ।

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲୀୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା: ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 194/2000 ।

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 336/1996 ରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 14.10.99 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଅପିଲ ଦାୟର କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ସହିତ

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 189/2000 ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ଆର୍. ଚିଟନିସ୍, ସୁନୀଲ କୁମାର ବର୍ମା ଏବଂ ଶିବାଜୀ ଏମ୍. ଯାଦବ ।

ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ ଭି.ବି. ଯୋଶୀ, ଏସ୍.ଏସ୍. ସିନ୍ଦେ ଏବଂ ଏସ୍.ଭି. ଦେଶପାଣ୍ଡେ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ **ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଥୋମାସଙ୍କ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୁଇଜଣିଆ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏପରି ଏକ ଆଇନଗତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଦର୍ଶ ନଜିର ପାଲଟିଛି ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଦୃଢ଼ ଭାବେ ତିଷ୍ଠି ରହିଛି । ସେହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତଟି ହେଉଛି *ପୁଲିକୁରୀ କୋଟ୍ଟାୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସମ୍ରାଟ,* AIR (1947) ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲ୍ 67 ର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୁଇଜଣିଆ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଅଜାଣତରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା *ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଛଗନଲାଲ ଗଙ୍ଗାରାମ ଲାଭାର୍;* AIR (1955) ବମ୍ବେ 1 ମାମଲାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଇନଗତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାକୁ ଅଣଦେଖା କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଛାଗଲା ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟପୀଠଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏହିପରି କହିଥିଲେ: -

"ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲ୍‌ଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ ନକରିଛନ୍ତି, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ, ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଆମେ କହୁ ଯେ ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ସେତେବେଳେ କେବଳ ପ୍ରକୃତରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ, ବରଂ ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମତ ମଧ୍ୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ଯେଉଁ ମତ ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତିର ସତର୍କ ଅନୁଧ୍ୟାନ ପରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯାହା ସଚେତନ ଭାବେ ଓ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଦିଆଯାଇଛି ।"

ସମ୍ଭବତଃ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୁଇଜଣିଆ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟପୀଠଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଛାଗଲାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇନଥିବ, କାରଣ ଅନ୍ୟଥା ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ ନ୍ୟାୟିକ ଶୃଙ୍ଖଳା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଭଳି ତ୍ରୁଟି କରିନଥାନ୍ତେ ।

ରାମଦାସ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହତ୍ୟା ସମ୍ପର୍କିତ ଦୁଇଟି ସଂଯୁକ୍ତ ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲରେ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ (ଡି.କେ. ତ୍ରିବେଦୀ ଏବଂ ଡି.ଜି. ଦେଶପାଣ୍ଡେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ) ପୁଲିକୁରୀ କୋଟାୟା ମାମଲାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଆଇନଗତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ବିଚାର କରି ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ: -

> "ସମ୍ମାନର ସହ ଆମେ ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲଙ୍କ ଧାରା 27 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସହ ସହମତ ହୋଇପାରୁନାହୁଁ, ଏହା ଏଥିପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ ଏହା ସଠିକ୍ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରୁନାହିଁ, ବରଂ ଏଥିପାଇଁ ଯେ ଏହା ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 27 ର କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି....... ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲଙ୍କ ଏହି ମନ୍ତବ୍ୟ ଯେ ଧାରା ଅଧୀନରେ 'ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟ' କୁ 'ଉପସ୍ଥାପିତ ବସ୍ତୁ' ସହ ସମାନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଭ୍ରାନ୍ତପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଆମର ନମ୍ର ଏବଂ ସମ୍ମାନଜନକ ମତରେ ଧାରା 27 ରେ ବ୍ୟବହୃତ 'ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ' ଶବ୍ଦର ସଠିକ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ । କାରଣ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ସଂଜ୍ଞାକୁ ଆଦୌ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଆବିଷ୍କୃତ ବସ୍ତୁଟି ଏକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ, ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ସାକ୍ଷୀ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେ ଆବିଷ୍କୃତ ବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇପାରିବେ ଏବଂ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।"

ପୁଲିକୁରୀ କୋଟ୍ଟାୟା ମାମଲାରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଆଇନଗତ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାରମ୍ବାର ବିଚାର ଓ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ସେଭଳି ସମସ୍ତ ସୁଯୋଗରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ଅନୁମୋଦନ ସହ ଉକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଦୋହରାଇଛନ୍ତି (ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ: *ଜାଫର ହୁସେନ୍ ଦସ୍ତଗିର୍ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ*, [1969] 2 SCC 872; AIR (1970) SC 1788, [1983] 2 SCC 330, [1995] 4 SCC 392; *ଶାମଶୁଲ୍ କନୱର୍ ବନାମ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ*, [1995] 4 SCC 430 ଏବଂ *ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଭୂପ ସିଂହ*, [1997] 10 SCC 675 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 15 ଏବଂ ଶେଷରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ପୁଲିକୁରୀ କୋଟ୍ଟାୟା ମାମଲାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପୁନର୍ବାର ନିଶ୍ଚିତ କରି ଏପରି କହିଛନ୍ତି: -

> "ସେଥିରେ ଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ (କୋଟ୍ଟାୟା) ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଦର୍ଶ ନଜିର ପାଲଟିଛି ଏବଂ ଏହାର ଅଧିଘୋଷଣାର ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ନ୍ୟାୟିକ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇନାହିଁ ।"

ନିକଟ ଅତୀତର ନିଷ୍ପତ୍ତି *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଦାମୁ*, [2000] 6 SCC 269 ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁମୋଦନ ସହ ପୁଲିକୁରୀ କୋଟ୍ଟାୟା ମାମଲାର ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ତ୍ରୁଟି ସମ୍ଭବତଃ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 27 ରେ ଥିବା "ତଥ୍ୟ" ଶବ୍ଦକୁ ଏହାର ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଶବ୍ଦ "ଆବିଷ୍କୃତ" ଠାରୁ ପୃଥକ କରିବା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି । ଧାରା 27 ର ମୂଳ ସତ୍ତା ହେଉଛି ଯେ ଏହା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଟି ଧାରା (ଧାରା 25 ଏବଂ 26 ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) ର ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଭାବେ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଅଭିଯୁକ୍ତ ପୋଲିସ ନିକଟରେ କିମ୍ବା ପୋଲିସ ହେପାଜତରେ ଥିବା ସମୟରେ ଅନ୍ୟ କାହା ନିକଟରେ କରିଥିବା କୌଣସି ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିର ଗ୍ରହଣୀୟତା ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଥାଏ । ଧାରା 27 ରେ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଇଥିବା ବୟାନର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶକୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣୀୟ କରିବା, ତାହା ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିମୂଳକ ହେଉ ବା ଅଣ-ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିମୂଳକ ହେଉ । ତଥାପି, ଯଦି ଉକ୍ତ ବୟାନ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବେ କୌଣସି ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ, ତେବେ ଗ୍ରହଣୀୟତା ଉପରେ ଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହଟିଯିବ । ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ସୂଚନା ଆଧାରରେ ପୋଲିସ (ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ) ଦ୍ୱାରା ଏକ ତଥ୍ୟ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ଏପରି ଖୁଲାସା ପରେ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ ବା ପରିଣାମ ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଥାଏ । କୌଣସି ବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସେଭଳି କେବଳ ଗୋଟିଏ କାରଣ ଅଟେ । ବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର, କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥାପନ ସ୍ୱତଃ ଏକ ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନରେ ପରିଣତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ ସାର୍ ଜନ୍ ବିଉମଣ୍ଟ୍ ପୁଲିକୁରୀ କୋଟ୍ଟାୟା ମାମଲାରେ କହିଥିଲେ ଯେ "ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ବସ୍ତୁ ସହ ସମାନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଭ୍ରାନ୍ତପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।" ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ବିଜ୍ଞ ଆଇନ ପ୍ରଣେତାଙ୍କ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟଟି, ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମୂଳ ସତ୍ତାକୁ ଆଲୋକିତ କରିବାରେ ବେଶ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ:

"ହେପାଜତରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା ଯେ 'ମୁଁ ମୋ ଘର ଛାତ ଉପରେ ଲୁଚାଯାଇଥିବା ଏକ ଛୁରୀ ବାହାର କରିଦେବି' *ଏକ ଛୁରୀର ଆବିଷ୍କାର ବା ସନ୍ଧାନ ଆଡ଼କୁ ନେଇନଥାଏ; ଛୁରୀ ବହୁ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇସାରିଥିଲା ।* ଏହା ଏହି ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ଆଡ଼କୁ ନେଇଥାଏ ଯେ ସୂଚନାଦାତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଏକ ଛୁରୀ ଲୁଚାଇ ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଯଦି ଉକ୍ତ ଛୁରୀ ଅପରାଧ ସଂଗଠନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ତେବେ ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ ।"

ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଯେ "ତଥ୍ୟ" ଶବ୍ଦଟି ଏକ ବସ୍ତୁକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ଏବଂ ଏହି ଦିଗଟି ପ୍ରିଭି କାଉନ୍ସିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରକ୍ଷେପଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ପୁନର୍ବାର ଆମେ ଦୋହରାଇପାରୁ ଯେ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଧାରା 27 ରେ ପରିକଳ୍ପିତ "ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବିନ୍ୟାସଗତ ଅର୍ଥକୁ ନ ବୁଝି ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଏକ ପ୍ରଦତ୍ତ ମାମଲାରେ ଏକ ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ତଥ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ତଥ୍ୟର ସନ୍ଧାନକୁ ବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହ ସମାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁ ତଥ୍ୟ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରୂପରେଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଏହା ସହାୟକ ହୋଇପାରେ । ଏହିପରି ଭାବେ, ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ "ସନ୍ଧାନ" ଶବ୍ଦରୁ ପୃଥକ କରି "ତଥ୍ୟ" ଶବ୍ଦ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରୟାସ ବୃଥା ହୋଇଛି । *ପୁଲିକୁରୀ କୋଟାୟା* ମାମଲାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହିପରି ଭାବେ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି ।

ଏହା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଯେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ, ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ, ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଇନଗତ ଘୋଷଣାମାଳାର ସନ୍ଦର୍ଭ ନଦେଇ ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଦର୍ଶ ନଜିରକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିବାକୁ ଚୟନ କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି, ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା ଯେହେତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ପଦ୍ଧତି ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା । ତଥାପି, ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ ଯେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସଂଖ୍ୟା 'F' (ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ) ଅନାବଶ୍ୟକ ମନେହେଉଛି ଏବଂ ଏହା କେବଳ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।

ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ଆମେ ସୂଚାଇ ପାରୁ ଯେ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ A1-ଶଙ୍କର ଗୋପାଳ ପାଟିଲ ଏବଂ A3-ବଳରାମ ୱାମନ ପାଟିଲଙ୍କୁ ଆଇପିସି ଧାରା 302 ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିବା ବେଳେ A2-ନଜୀର ବାବୁ ଶେଖଙ୍କୁ କେବଳ ଆଇପିସି ଧାରା 307 ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ A4-ପାଣ୍ଡୁରଙ୍ଗ କାଲୁ ପାଟିଲ ଏବଂ A6-ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଶାଲିଗ୍ରାମ ପାଟିଲଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ A4 ଏବଂ A6 ଙ୍କ ଦୋଷମୁକ୍ତିକୁ ଓଲଟାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଇପିସି ଧାରା 149 ସହ ପଠିତ ଧାରା 326 ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଦଶ ବର୍ଷର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ A1 ଏବଂ A3 ଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତା ଓ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ କାଏମ ରଖିଥିଲେ କିନ୍ତୁ A2 - ନଜୀର ବାବୁ ଶେଖଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ଧାରା 307 ରୁ ଆଇପିସି ଧାରା 149 ସହ ପଠିତ ଧାରା 302 କୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ । ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା A1 ଏବଂ A3 ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାୟର କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ A2-ନଜୀର ବାବୁ ଶେଖ ଏବଂ A4-ପାଣ୍ଡୁରଙ୍ଗ କାଲୁ ପାଟିଲ ଓ A6-ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଶାଲିଗ୍ରାମ ପାଟିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟର କରାଯାଇଛି (ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 189/2000 ହେଉଛି A2 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଅପିଲ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦୁଇଜଣ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟର ହୋଇଛି) ।

ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ସାରାଂଶ ନିମ୍ନରୂପୀ ଅଟେ: -

A1 ଏବଂ ମୃତକଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଜମିବାଡ଼ି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନେଇ ବିବାଦ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ବିବାଦ ସେମାନଙ୍କୁ ପରସ୍ପରର ଶତ୍ରୁ କରିଦେଇଥିଲା । ଏହା ହେଉଛି ଘଟଣାର ପୃଷ୍ଠଭୂମି । ମୃତକ ରାମଦାସ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ PW2 ନାରାୟଣ 29.6.92 ତାରିଖ ପ୍ରାୟ ମଧ୍ୟାହ୍ନ 1ଟା 30 ମିନିଟ ସମୟରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ଏକ ଜିପ୍‌ରେ ଯାଇ ଘଟଣାସ୍ଥଳର ଠିକ୍ ନିକଟରେ ଅଟକିଥିଲେ । ସମସ୍ତ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ଜିପ୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ । A1, A2 ଏବଂ A3 ଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ବନ୍ଧୁକ ଥିଲା । A4 ଏବଂ A6 ଙ୍କ ପାଖରେ ହୁଏତ ଏକ ଛୁରୀ କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡା ଥିଲା । ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ମୃତକ ଏବଂ PW2 ଙ୍କ ଉପରକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ । ମୃତକ ସେତେବେଳେ PW2 ଙ୍କ ଠାରୁ କିଛି ଫୁଟ ଆଗରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଗୋଡ଼ାଉଥିବା ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସମ୍ଭବତଃ ଉଭୟେ ଦୌଡୁଥିଲେ । ଉଭୟେ ଗୁରୁତର ଗୁଳି ଚୋଟରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ, ଯଦିଓ PW2

ପ୍ରାଣ ହରାଇନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୃତକ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ଏହା ଦେଖି ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ମୂକ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ଜିପ୍‌ଟିକୁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଛାଡ଼ି ଚମ୍ପଟ ମାରିଥିଲେ ।

ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ଚାରିଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି PW2 ରୁ PW5 । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ PW2 ନାରାୟଣ ଏବଂ PW3 ଜାନୁ ଭୋଇରଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

ଆମର ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ PW2 ନାରାୟଣ, ଯିଏ ନିଜେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଘଟଣା ଦେଖିଥିଲେ, ତେଣୁ ସେ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ କିଏ ଥିଲେ ତାହା କହିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ । ସେ PW3 ଜାନୁ ଭୋଇରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିକୁ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଆମେ ସେହି ଦୁଇ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହୁଁ କାରଣ ଉଭୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ଆର୍. ଚିଟନିସ୍ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ବୟାନ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଆଘାତ ସହ ଅସଙ୍ଗତ ଅଟେ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ବୟାନ ଅନୁଯାୟୀ ମୃତକ ଆଗକୁ ଦୌଡୁଥିଲେ ଏବଂ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ପଛରୁ ଗୁଳି କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରରେ ଥିବା ବନ୍ଧୁକ ଆଘାତ ମୁହାଁମୁହିଁ ଗୁଳି ଚଳାଯାଇଥିବା ଭଳି ହୋଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟର ସଠିକତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଦିଗଟି ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, କାରଣ ପ୍ରତିକ୍ଷିପ୍ତ କ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ଭବ ଯେ ମୃତ୍ୟୁ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମୃତକ ହୁଏତ ସେ ବିପଦ ସୀମାରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିପଦର ନିକଟତା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପଛକୁ ବୁଲି ଚାହିଁଥାଇପାରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀ PW2 କହିଥିବା କେବଳ ଏହି ତଥ୍ୟ ଯେ ମୃତକ ଆଗକୁ ଦୌଡୁଥିଲେ ଏବଂ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପଛରୁ ଗୁଳି କରିଥିଲେ, ବନ୍ଧୁକ ଚାଳନା ସମୟରେ ମୃତକଙ୍କ ସେଭଳି ପଛକୁ ବୁଲିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହାପରେ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ PW18-ଉପ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ ଯିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ଯେତେବେଳେ A2 ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜେରା କରାଯାଇଥିଲା, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବନ୍ଧୁକକୁ ମାଟି ଖୋଳି ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ଦିଗ ଉପରେ ହିଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ପୁଲିକୁରୀ କୋଟାୟା ମାମଲାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । PW18 ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଯାହା କହିଥିଲେ ତାହା ହେଉଛି A2 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବୟାନ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ

91 ସ୍ମାରକପତ୍ରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେ ଉକ୍ତ ସ୍ମାରକପତ୍ରରୁ A2 ଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ଦେଖୁଛୁ: -

"ମୁଁ ବନ୍ଧୁକଟିକୁ ପୁରୁଣା ଘର ପଛପଟେ କାଠ ଗଦା ଭିତରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଛି ।"

PW18 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବନ୍ଧୁକ ନୁହେଁ । ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ A2 ପୁରୁଣା ଘର ପଛପଟେ କାଠ ଗଦା ତଳେ ବନ୍ଧୁକଟିକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲେ । ଏହା ସେହି ସମାନ ବନ୍ଧୁକ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ A2, PW2 ଉପରକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସହାୟତାରେ ସେହି ଦିଗଟି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ଆର୍. ଚିଟନିସ୍ ଏକ ବିକଳ୍ପ ପ୍ରୟାସ କରି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ A2 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ସର୍ବାଧିକ ଭାବେ କେବଳ ଆଇପିସି ଧାରା 307 ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅପରାଧ ସହ ସମାନ ହୋଇପାରେ କାରଣ PW2 ଆହତ ହୋଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣ ହରାଇନଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ A2 ଅନ୍ୟ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନଙ୍କ ସହ ଏକାଠି ଜିପ୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକାଠି ମୃତକ ଏବଂ PW2 ଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକାଠି ସେମାନଙ୍କ ମାରାତ୍ମକ ଅସ୍ତ୍ରରୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଆକ୍ରମଣକାରୀ (A1 ଏବଂ A3) ଙ୍କ ସହ A2 ଙ୍କର ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରତିଭାତ ହେଉଛି, ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁକର ଗୁଳି କେବଳ PW2 ଙ୍କ ଶରୀର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିପାରିଥିଲା ଯାହାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ଲେଖା ନଥିଲା । A1 ଏବଂ A3 ଯାହା କରିଥିଲେ, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ A2-ନଜୀର ବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶୀଦାର କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ଆଇପିସି ଧାରା 149 ର ସହାୟତାରେ ଧାରା 302 ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ତ୍ରୁଟିକୁ ଆମକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ, ଆମେ ଆଇପିସି ଧାରା 34 ର ସହାୟତାରେ ଧାରା 302 ଅଧୀନରେ A2-ନଜୀର ବାବୁ ଶେଖଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତା ଓ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ କାଏମ ରଖୁଛୁ ଏବଂ ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 189/2000 କୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ।

କିନ୍ତୁ A4 ଏବଂ A6 ଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଯଦିଓ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଛୁରୀ ଥିଲା, ସେମାନେ କିଛି ନକରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ମୃତକ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ବି ଆଘାତ ଦେବା ପାଇଁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିନଥିଲେ । ସେମାନେ PW2 ଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି କରିନଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନଙ୍କ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ସେମାନେ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ବିଚାରଣ

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଆମେ ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 194/2000 କୁ ମଞ୍ଜୁର କରୁଛୁ ଏବଂ A4-ପାଣ୍ଡୁରଙ୍ଗ ଓ A6-ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଶାଲିଗ୍ରାମ ପାଟିଲଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତା ଓ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ବାତିଲ କରୁଛୁ । ସେମାନଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଗଲା । ସେମାନଙ୍କର ଜାମିନ ପତ୍ର ବାତିଲ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ସେମାନେ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ ହେବେ । (ଏହି ରାୟର ଏକ ନକଲ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଉ ଯେହେତୁ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟର ନକଲଗୁଡ଼ିକୁ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ସମସ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚରକୁ ଆଣିବା ଆବଶ୍ୟକ) ।

ବି.ଏସ୍. ଅପିଲଗୁଡ଼ିକର ଫଏସଲା ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ" ।

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅମରେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର, ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।